

Van het bestuur

Ermelo energie-neutraal 2030 was het credo waarmee de werkgroep Duurzaamheid 7 april in De Dialoog haar 10-jarig jubileum vierde. In een volle zaal werd door vier sprekers en de wethouder het belang en de realisatie van Ermelo energie-neutraal in 2030 toegelicht. Ingegaan werd op de mogelijkheden die de overheid, maar ook de burger heeft om dat te bereiken. In een videoboodschap gaf Jan Rotman precies weer wat de werkgroep Duurzaamheid voor ogen heeft: een betrokken burger, een initiatiefrijk bedrijfsleven en een gemeente die de regie voert. De betrokken burger werd uitstekend door Nico van Harten gesymboliseerd en voor de mogelijkheden voor de burger die zelf niet in staat is om duurzame energie te produceren stond Riet Bezemer van de energie-coöperatie Veluwe Energie achter de microfoon. Het initiatiefrijk bedrijfsleven werd zichtbaar gemaakt door Leon Jurg en Johan Kusters met respectievelijk zonne-energie en warmtepompen met bijhorende opslagmogelijkheden. Wethouder Van Eijsden had de taak de regie-voerende gemeente te vertegenwoordigen. Van de gemeente wordt op korte termijn veel verwacht. In mei heeft de gemeente drie informatie-uitwisselingsbijeenkomsten georganiseerd. Deze werden goed bezocht en veel concrete voorstellen om tot een Ermelo energie-neutraal 2030 te komen kwamen boven tafel. Plannen genoeg, maar nu de uitvoeringen. Alle drie de avonden begonnen met een mooi filmpje over Ermelo dat stappen gaat zetten richting energie-neutraal. Uitspraak 'willen we dit bereiken dan moeten we **vandaag** beginnen'. Naast duurzame energieproductie is flinke besparing een eerste vereiste, kwam uit de presentaties naar voren. Gezien deze ambities van de gemeente vindt het NMP verbazingwekkend dat er nu nog meerdere bouwprojecten binnen de gemeentegrenzen plaats gaan vinden waarbij weinig tot geen aandacht geschonken wordt aan duurzaamheid en energiebesparing. 'De plannen liggen al klaar' is een veel gehoord argument. Maar van 'beter ten halve gekeerd dan ten gehele gedwaald' heeft men blijkbaar nog nooit gehoord. Onze dorpsdichter Fiet van Beek heeft een toepasselijk gedicht over onze leefwijze t.o.v. onze aarde gemaakt. 7 April bracht ze het gedicht ten gehore. In De Witte Heide zijn nog exemplaren van dit gedicht te krijgen.

In deze nieuwsbrief staan een aantal zaken waar we op dit moment veel aandacht aan besteden. Op de website kunt u meer over ons lezen. Raadpleeg deze regelmatig s.v.p.

Een greep uit de agenda:

◆ 14 sept	lezing Dos Winkel (zwerf)vuil in de oceanen Sea First foundation	De Dialoog aanvang 19.30 uur
◆ 15 sept	Ermelo Schoon	Basisscholen
◆ 16 sept	Ermelo Schoon burgers	De Witte Heide 09.30 - 12.00 uur
◆ 23 sept !	Presentatie Wandelrouteboekje begraafplaats	De Varenhof 11.00 uur
◆ 30 sept !	Opendeur NMP Heidevelden*	De Witte Heide 10.00 - 12.30 uur
◆ 26 okt	Opendeur NMP Bossen van Ermelo**	De Witte Heide 10.00 - 12.30 uur
◆ 25 nov	Opendeur NMP Winterslaap	De Witte Heide 10.00 - 12.30 uur

Themapresentatie tijdens de Opendeur om 10.30 uur

* Bij goed weer wandeling 13.00 uur Groevenbeekse heide
(parkeerplaats Steynlaan)

** Bij goed weer wandeling 13.00 uur Schaapskooi

Van harte welkom

U bent welkom op 23 september om 11.00 uur bij de presentatie van een nieuw wandelrouteboekje in het Uitvaartcentrum De Varenhof aan de Varenlaan 25. De Opendeurpresentatie Heidevelden is verplaatst van 23 naar 30 september.

Wandeling over de Gemeentelijke Begraafplaats Koningsvaren Ermelo

Jan van Eijsden

Leon Jurg

Johan Kusters

Nico van Harten

Riet Bezemer

Fiet van Beek

Educatie basisscholen

In oktober 2017 gaan de leerlingen van groep 7 van de Goede Herderschool weer een ontdekkende tocht maken door het weidegebied van Horst en Telgt. Tijdens deze tocht per fiets maken zij nader kennis met hun eigen woon- en leefomgeving met onder andere bodemonderzoek in de nabijheid van boerderij het Verloren Veld en het Riebroeksepad; aandacht voor de herkomst en het doel van het sluisje bij boerderij De Boshof; het kampenlandschap en de houtsingels van Groenewoud en de watertjes aan de Zandkampweg en de Arendlaan.

bodemonderzoek bij Het Verloren Veld

Ermelo Schoon

De werkgroep "Ermelo Schoon" is alweer druk bezig met de organisatie van de zwerfafval opruimactie. Op 15 september zullen de scholen zwerfafval rapen, bijna alle scholen hebben zich aangemeld.

Zaterdag 16 september is de kans voor elke burger die onze leefomgeving een warm hart toedraagt om zelf met burens of familie aan de slag te gaan. Geeft u zich alvast op via onze website, mail ermeloschoon@nmpermelo.nl of kom spontaan naar gebouw "De Witte Heide" Kerklaan 5a.

U krijgt daar gereedschap in bruikleen en afvalzakken mee. Dat kan vanaf 9.00 uur, de finish is om 12.00 uur en wij hopen dan op een berg gevulde afvalzakken en een schoner Ermelo als resultaat.

Lezing over de gevolgen van afval in onze oceanen. Op initiatief van de werkgroep "Ermelo Schoon" geeft **Dos Winkel** op **14 september** een zeer boeiende lezing voorzien van talrijke beelden over de gevolgen van onze leefwijze en met name onze niet duurzaam verwerkte afvalstromen op het milieu in onze zeeën. **Dos Winkel** is onderwater fotograaf en oprichter en voorzitter van de Nederlandse stichting **Sea First Foundation** (SFF). Deze stichting is ontstaan uit bezorgdheid over de slechte situatie waarin de oceanen verkeren en de problemen die dit teweeg brengt voor mens, dier en natuur. SFF streeft naar een wereld waarin de mensheid de oceanen erkent als essentieel voor al het leven en actie onderneemt om deze te beschermen en te koesteren.

Kom **Donderdag 14 september 2017** naar **De Dialoog** aan het **Raadhuysplein 4, aanvang 19.30 uur.**
De toegang € 5,00 geheel bestemd voor de Sea First Foundation.

Gemeentelijk beleid

Pagina 2

Als NMP Ermelo hechten wij eraan, dat bij nieuwe bouwplannen in de bebouwde kom, bomen en groen (stroken) gespaard worden. Het liefst zien we, waar het maar enigszins mogelijk is, een structurele uitbreiding van bomen en groen. Dit onder het motto "Groen Loont". In de afgelopen periode werden een aantal voorgenomen nieuwe bestemmingsplannen door het college van B & W ter visie gelegd.

Het betreft de bestemmingsplannen Kerklaantje/Postlaantje, Burg. Langmanstraat en de Driesprong. Voor alle genoemde plannen hebben wij een z.g. zienswijze ingediend, waarin we met name bezwaar hebben gemaakt tegen het kappen van bomen en het weghalen van bestaande groenstroken.

Ook hebben wij onze zienswijze door middel van inspraak in de raadscommissie Infra & Ruimte nog eens toegelicht. Wellicht heeft het geholpen, want als gevolg van vastgestelde moties van de gemeenteraad worden nu toch een aantal bomen gered!

Er is ook een z.g. structuurvisie Landgoed Veldwijk in concept vastgesteld door het college van B & W. Hoewel wij daar veel van onze ideeën in terugzien, bleef er een "heet hangijzer" bestaan. Namelijk het voortbestaan van de monumentale bomen langs de Chevallierlaan. Wij zijn inmiddels erg gelukkig met weer een motie van de gemeenteraad, waarin staat dat deze bomen gespaard moeten blijven.

Duurzaamheid is een ander punt, waar wij (als bestuur en werkgroep duurzaamheid van het NMP) veel energie in steken. Weliswaar heeft het gemeentebestuur als doel om in 2030 evenveel energie te gebruiken als ter plaatse op te wekken (de zo genoemde energieneutraliteit), maar het tempo waarin dat bereikbaar is ligt veel en veel te laag. Er zal echt meer moeten gebeuren dan "stimuleren"! In de raadscommissie van 20 juni jl. hebben wij daartoe een aantal haalbare maatregelen aan college en raadsleden voorgelegd. De raadsleden hebben besloten om dit item als specifiek agendapunt in september nader te bespreken.

Nu lijkt het misschien, dat we het stimuleren van energiebesparing en energie opwekken door burgers niet meer belangrijk vinden. Dat is natuurlijk niet zo, hetgeen blijkt uit het feit dat enkele NMP-vrijwilligers, met de gemeente afgesproken spelregels, vanaf september a.s. op donderdagavonden als adviseurs deelnemen aan het gemeentelijke Duurzaamheidsloket. Dit is een informatiepunt voor vragen van burgers over energiebesparingen en duurzaamheidsoplossingen.

Onderwerpen die Dos Winkel bespreekt zijn o.a.

Belang van de zee – Waarom zijn wij als mensen afhankelijk van gezonde zeeën?

Visserij en aquacultuur – Wat zijn de gevolgen van de verschillende methoden van vissen?

Vervuiling op zee – Weet u in hoeverre de zeeën vervuild zijn met plastic, olie en chemische stoffen?

Klimaatverandering en verzuring – Ook dit ernstige probleem vraagt onze aandacht waarbij iedereen een verschil kan maken.

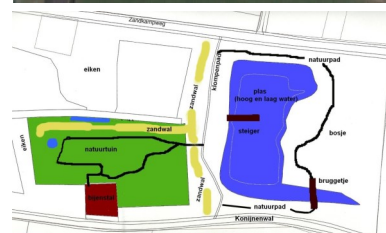
A poster for an event titled "DE ZEE, LONGEN VAN DE AARDE" by Dos Winkel. The poster features a blue background with white text and a graphic of a blue wave. It includes the following information: "Presentatie met diepzeefoto's De DIALOOG Ermelo", "Inloop vanaf 19.00 uur", "Lezing van 19.30 uur tot 21.00 uur", "Toegang € 5,- (ten behoeve van de 'Sea First Foundation')", and "KOM OOK!". At the bottom, it says "Lees meer op www.nmpermelo.nl". There are also logos for "ermelo", "Sea First Foundation", and "Leefbaarheids Team".

word donateur van de Stichting NMP minimaal € 10,00 per jaar

Natuurtuin in Ermelo

Tussen de Zandkampweg en de Konijnenwal aan de westzijde van het dorp Ermelo ligt een overstortvijver voor hemelwater vanuit de wijk West, door een grondwal gescheiden van de gemeentelijke opslagwerf. De plas wordt aan de noord-, oost- en zuidkant omzoomd door landschappelijke beplanting. Tussen de vijver en de grondwal loopt het Pelserspad, een klompenpad. Een deel van het gemeentelijke opslagterrein is in bruikleen uitgegeven aan een imker. Een deel van het terrein is ingezaaid met wilde bloemenmengsel, zodat er nectarplanten zijn voor de bijenvolken. Het overige deel van het terrein ligt braak en wordt niet onderhouden. Voor de plas is een overeenkomst visrecht met Hengelsportvereniging De Snoek te Harderwijk.

Wij hebben het initiatief genomen om het gehele gebied rond de bestaande vijver en bijenstal om te vormen tot een natuurtuin (heemtuin). Dit samen met diverse groene verenigingen/organisaties en belangstellende burgers. De plas, de grondwal en de wilde plantentuin vormen dan één geheel, naast het gemeentelijke terrein. Oppervlakte: ± 1,5 ha, waarvan ± 0,5 ha de huidige wilde plantentuin.

Wat willen we bereiken?

1. Verbeteren natuurwaarden en versterken betrokkenheid en beleving natuurterrein voor burgers, passanten, jongeren, omwonenden.

Ruimte bieden voor educatieve activiteiten op het gebied van flora en fauna

2. Versterken Pelserspad De bezoekers genieten van de tuin en maken kennis met een aantal plantensoorten en diersoorten die van nature in deze omgeving voorkomen. Versterken van de belevingswaarde. Natuurlijk rustpunt in het Pelserspad.

3. Versterken en vergroten biodiversiteit vooral gelet op flora en fauna.

Flora: inheemse kruidachtigen, struiken en bomen.

Fauna: insecten, vogels, reptielen, amfibieën en kleine zoogdieren.

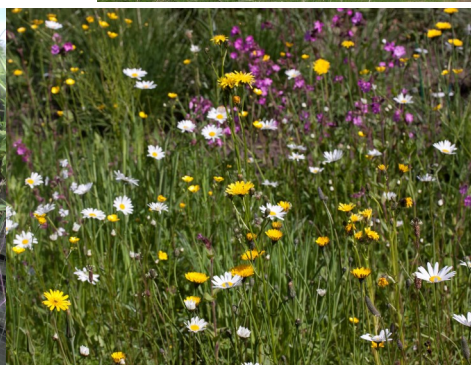
Dit geheel passend in het landschap.

Deelnemers

Naast de initiatiefnemer de Stichting NMP Ermelo zijn de deelnemers aan dit project:

- K.N.N.V. Noordwest Veluwe
- Stichting Landschapsbeheer Gelderland (klompenpaden)
- Imker, de heer B. van den Broek
- Hengelsportvereniging De Snoek
- Buurtvereniging Horst – Telgt

Wilt u meedenken of meehelpen, neem dan contact op via info@nmpermelo.nl of tel. 554126

Bekijk de website

www.nmpermelo.nl

Houtwallen zijn vroeger om verschillende redenen aangelegd: als vee- of wildkeringen, ze leverden geriefhout, als windweringen en vaak als afscheidingen van percelen of scheiding van gronden van verschillende eigenaren. In Ermelo zijn in de bossen en aan de rand van de heidevelden nog veel houtwalrestanten terug te vinden. Soms lopen (oude) paden tussen twee walletjes door. Een houtwal kenmerkt zich door de aanwezigheid van een zogeheten wallichaam. Opgeworpen aarde die als een aanéensluitende verhoging in het landschap zichtbaar is. Op de wal staan dan bomen en struiken. Doorgaans zijn de hellingen onnatuurlijk steil en staan de bomen en struiken boven op de wal. Aan de voet van de wal is vaak een greppel te ontwaren. Het hoogteverschil werd daarmee vergroot. Hierdoor hoopte men het uitbreken van vee en het inbreken van wild tegen te kunnen gaan. De struiken op de wal stonden dicht opéén geplant en waren vaak stekelig, zoals meidoorn, sleedoorn, braam, hondsroos. Maar ook vlier, hazelaar, vuilboom, eik, es en lijsterbes droegen bij aan een ondoordringbare barrière. Een eik of es mocht vaak uitgroeien tot een wat grotere boom. Het hout werd door boeren gebruikt als geriefhout. Takkenbossen als brandhout, takken als bonenstaken en als steun voor onder andere erwten. Essenhout was bijvoorbeeld geschikt materiaal als stelen voor gereedschappen en eikenhout diende vaak als bouw materiaal. Eens in de 8 tot 20 jaar, afhankelijk van de houtsoort, werd een deel afgezet. Dat wil zeggen: drastisch gesnoeid. Het hout liep na enige tijd weer uit en vormde vaak een nog dichtere houtwal. Bomen die langere tijd overstonden werden spaartelgen genoemd. Het resultaat is dat op houtwallen fraaie, grillig gevormde, grote onderstammen staan met daarop veel uitlopers. In de bossen bij Groevenbeek en Drie zijn nog veel walletjes waar te nemen. Aan de zuidkant van de Drieërweg liggen parallel aan de verharde weg twee wallen. Waarschijnlijk werden de schapen tussen deze wallen door richting heide gedreven en weer terug.

In de twintigste eeuw zijn veel houtwallen geslecht. Schaduwbeperking en perceelvergroting was vaak de reden. Een houtwal neemt meer ruimte in dan een omheining van prikkeldraad.

Bovendien had de agrariër de wal ook niet meer nodig voor zijn geriefhout.

Tegenwoordig worden houtwallen als ecologisch waardevolle landschapselementen gezien. Rijk aan insecten, vogels en kleine zoogdieren. Gefaseerd kapbeleid en het aanplanten met aandacht voor bloeiwijze en vruchtzetting dragen ertoe bij dat deze langgerekte landschapselementen een verrijking zijn voor de natuur, maar ook een lust zijn voor de menselijke zintuigen zoals het oog, het oor en de neus.

Stichting Natuur- & MilieuPlatform Ermelo

Contactgegevens:

Gert Schuurman
Zwaluwstraat 47
3853 CB Ermelo
Tel.: 0341 55 41 26
Website:

www.nmpermelo.nl
E-mail: info@nmpermelo.nl
Twitter: @nmpermelo
IBAN: NL 76 RABO
0397756402

Heeft u een Biocom die buiten gebruik is of wilt u graag een Biocom hebben?

Voor nadere informatie en contact: info@nmpermelo.nl of telefoon (0341) 495212 of 560682

Wergroep Thuiscomposteren
troubleshooters voor composteren
en makelaars cv (compostvaten)

Advies energiebesparing of zonnepanelen.
Geheel vrijblijvend en niet gebonden:

Piet de Zwarte
Lid van de werkgroep Duurzaamheid
pdezwart@xs4all.nl
telefoon 06 30 08 82 05

OPROEP

De Stichting zoekt vrijwilligers die willen meehelpen in de buitenlessen van onze projecten.
Belangstelling? info@nmpermelo.nl of tel. (0341) 554126